

застосування. Також створення сучасних методів захисту людей від домашнього насильства в усьому світі та зокрема в Україні.

Список використаних джерел:

1. Підтримка і захист жінок в Іспанії. 25 листопада – Міжнародний день боротьби за ліквідацію жорстокості по відношенню до жінок // Информационный портал и Центр услуг в Испании – Режим доступу : <https://espanarusa.com/ru/pedia/article/645310>
2. Домашнє насильство // видавничий іноземний журнал «Elpais» – Режим доступу :<https://elpais.com/noticias/violencia-domestica/>
3. Закон Іспанії - Ley nacional 24.417 protección contra la violencia familiar– Режим доступу: URL: <http://www.notivida.net/legnacional/ley%20naci>
4. Закон Іспанії -Ley no. 1674 ley contra la violencia en la familia o domestica del 15 de diciembre de 1995– Режим доступу URL: <http://scm.oas.org/pdfs/2010/cim02724t-b.pdf>
5. Закон Іспанії – Ley 30364 leyparaprevenir, sancionar y erradicar la violencia contralasmujeres y los integrantes del grupo familiar– Режим доступу URL: <https://www.mimp.gob.pe/webs/mimp/ley30364/sobre-ley-30364.php>
6. Marina Sangonzalo Candel sobre violencia domestica – відповідь на популярні запитання в блозі іспанського психолога – Режим доступу URL:<https://www.doctoralia.es/marina-sangonzalo-candel/psicologo/>
7. España: la violencia doméstica y el derecho de extranjería* – Режим доступу URL: http://www.scielo.org.mx/scielo.php?script=sci_arttext&pid=S1870-46542009000100019

ПРОБЛЕМИ КВАЛІФІКАЦІЇ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА

Анна ГРИЩЕНКО, аспірант, кафедри приватного та публічного права авчально-наукового інституту права та сучасних технологій навчання Київського національного університету технологій та дизайну

Катерина КАТЕРИНЧУК, професор кафедри приватного та публічного права Навчально-наукового інституту права та сучасних технологій навчання Київського національного університету технологій та дизайну, доктор юридичних наук, доцент

Одним з найважливіших завдань в нашій державі, визначеними в ст. 3 Конституції України [1] є людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні, що визнані найвищою соціальною цінністю. Принципово важливим є визнання людини соціальною цінністю: адже це означає, що людина є цінністю не тільки сама для себе, а й для всього суспільства.

Однією з найголовніших передумов життєдіяльності людини є її здоров'я, здійснюючи захист цього права, український законодавець затверджує ці права шляхом закріплення їх у законах України. Як відомо, насильство – одне з найсерйозніших форм порушення прав людини та один із найпоширеніших кримінальних правопорушень.

З огляду на найважливішу соціальну необхідність криміналізації домашнього насильства, а також в умовах ратифікації Україною Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьби з цими явищами, до Кримінального кодексу України було внесено нову статтю 126¹ «Домашнє насильство». Окрім цього введено нову обставину, що обтяжує покарання – «вчинення кримінального правопорушення щодо подружжя чи колишнього подружжя або іншої особи, з якою винний перебуває (перебував) у сімейних або близьких відносинах» (п. 6¹ ч. 1 ст. 67 Кримінального кодексу України). Домашнє насильство є умисне систематичне вчинення фізичного, психологічного або економічного насильства щодо подружжя чи колишнього подружжя або іншої особи, з якою винний перебуває (перебував) у сімейних або близьких відносинах, що призводить до фізичних або психологічних страждань, розладів здоров'я, втрати працездатності, емоційної залежності або погіршення якості життя потерпілої особи [2].

До діянь, які охоплюються поняттям «домашнє насильство», варто відносити фізичне, психологічне та економічне насильство. Внесення змін до Кримінального кодексу України передбачивши ст. 126¹, яка в свою чергу потребує осмислення, оскільки діяння, які описані у цій нормі, охоплюються суміжними із нею статтями закону про кримінальну відповідальність. Зокрема, йдеться про заподіяння різного ступеня тяжкості тілесних ушкоджень, ухилення від сплати аліментів на утримання дітей (батьків) тощо.

З метою правильної кваліфікації і притягнення до кримінальної відповідальності осіб, які вчинили дане правопорушення важливим є відмежування домашнього насильства від конфлікту та сварки. Так, конфлікт – це зіткнення протилежно спрямованих, несумісних одна з одною тенденцій (потреб, інтересів, ціннісних орієнтацій, соціальних установок, планів) у свідомості окремо взятого індивіда, в міжособистісних взаємодіях та міжособистісних стосунках індивідів чи груп людей. Сварка – це гостра суперечка, що супроводжується взаємними докорами, образами [3]. Натомість, насильством є дія, за допомогою якої добиваються необмеженої влади над людиною, повного контролю поведінки, думок, почуттів іншої людини [4].

Таким чином, наведені визначення дають змогу сформулювати наступне: по-перше, насильство має умисний характер, на противагу конфлікту чи сварки; по-друге, домашнє насильство – це систематичність вчинення, тобто вчинення трьох і більше діянь, які ототожнюються з проявами домашнього насильства та спричинили хоча б один з наслідків, що

визначений у диспозиції ст. 126¹ Кримінального кодексу України [5]. Третьою підставою розмежування є наслідки. Так, конфлікт, як правило, минає без суттєвих наслідків. Водночас сварка може спричинити порушення дружніх, приятельських взаємин. На відміну від наслідків домашнього насильства, які є більш згубні, оскільки результатом є (висока вірогідність цього) заподіяння тілесних ушкоджень, смерті, психологічної травми, відхилення в розвитку або різного роду збитків [3].

На думку Книженко О. О «кваліфікація дій особи, яка систематично вчиняє фізичне насильство, що виявляється у заподіянні побоїв та мордуванні або легких тілесних ушкоджень, не може здійснюватися за сукупністю злочинів, тобто одночасно застосування 125 (чи ст. 126) та ст. 126¹ Кримінального кодексу України, оскільки порушуватиметься конституційний принцип, що забороняє подвійне інкримінування» [6].

Отже, слід зазначити, що криміналізація домашнього насильства є соціально обумовленою. Формулювання диспозиції ст. 126¹ Кримінального кодексу України цього кримінального правопорушення в цілому не суперечить чинному законодавству, проте потребує певних корегувань, які здатні покращити як сприйняття самої норми, так і процес її реалізації та застосування цієї статті на практиці.

Список використаних джерел:

1. Конституція України: Закон від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 20.11.2020).
2. Кримінальний кодекс України: Закон від 05.04.2001 р. № 2341-III. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (дата звернення: 20.11.2020).
3. Особливості розгляду справ, пов'язаних з домашнім насильством: навчальний курс для суддів / Київ. 2019. 300 с.
4. Гнатюк Н. І. Василенко О. М. Проблема насильства в сучасній сім'ї: теоретичні аспекти. Збірник наукових праць Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна». 2014. №1(9). С. 17–19.
5. Якимова С. В. Лесяк Н. І. Домашнє насильство як вид кримінального правопорушення за законодавством України. *Порівняльно-аналітичне право*. 2019. № 3. С. 192–194.
6. Книженко О. О. Домашнє насильство: проблеми кваліфікації. *Науковий часопис Національної академії прокуратури України*. 2019. № 2. С. 45–52.

ПРОТИДІЯ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ В УКРАЇНІ

Анна КУРЯТА, здобувач вищої освіти магістратури 1 курсу Національної академії внутрішніх справ